

In tako bo v dolini gradov, en grad več

Idejna zasnova revitalizacije gradu Podsmreka pri Višnji Gori in ureditev bližnje okolice s kamnolomom

»In tako bo v dolini gradov - en grad manj.«

»In tako bo v dolini gradov - en grad ~~manj~~.«

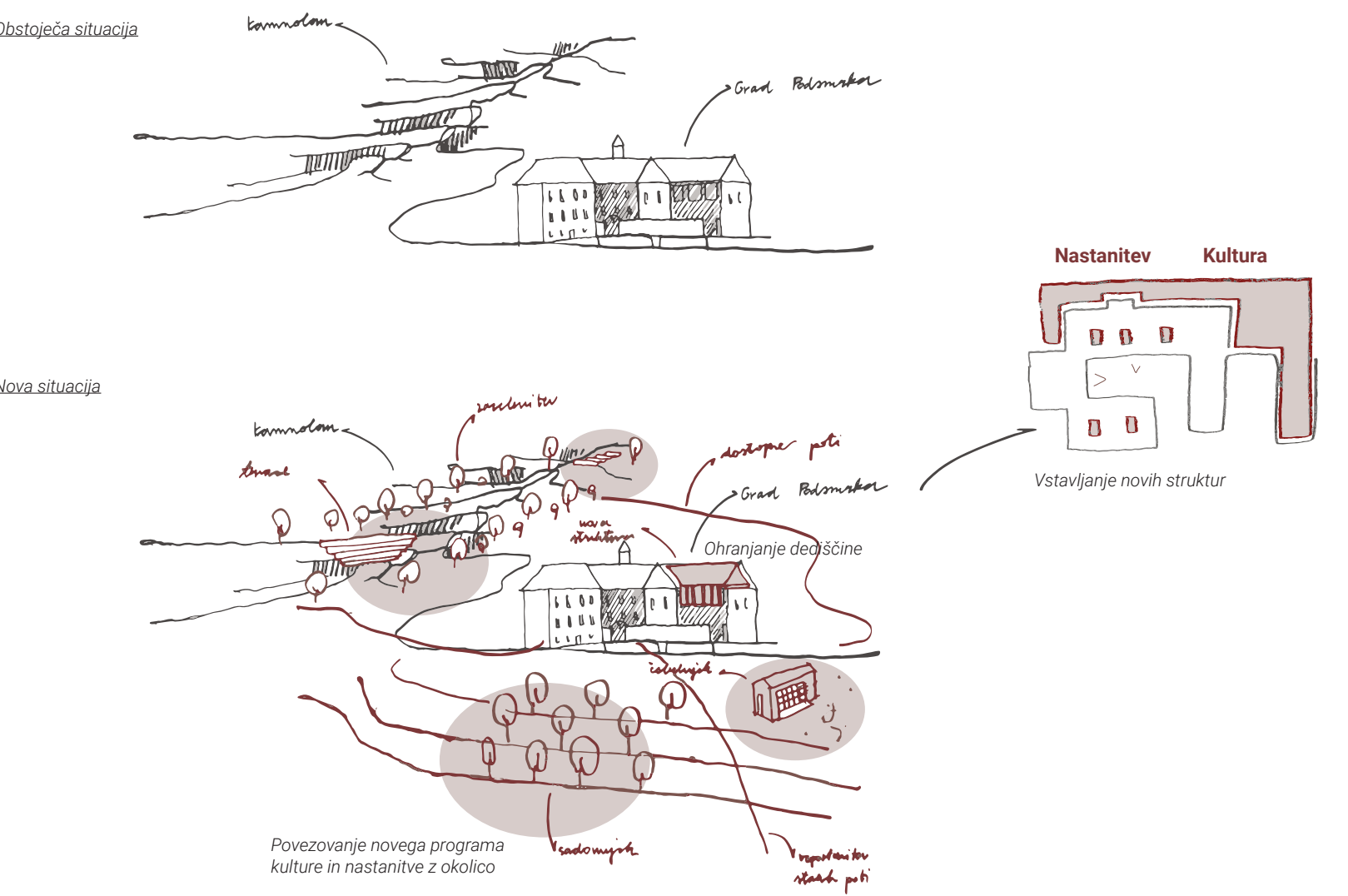
»In tako bo v dolini gradov - en grad ~~več~~.«

★ Naslov zaključnega dela posredno izhaja iz gradiva Miloša Kosca z naslovom Ruševina kot arhitekturni objekt (2013). Tu omeni ciničen pogled časopisa Dolenjski list iz leta 1966, kateri pravi: "In tako bo v dolini gradov - en grad manj", ko politična oblast poruši še en grad na območju Dolenjske.

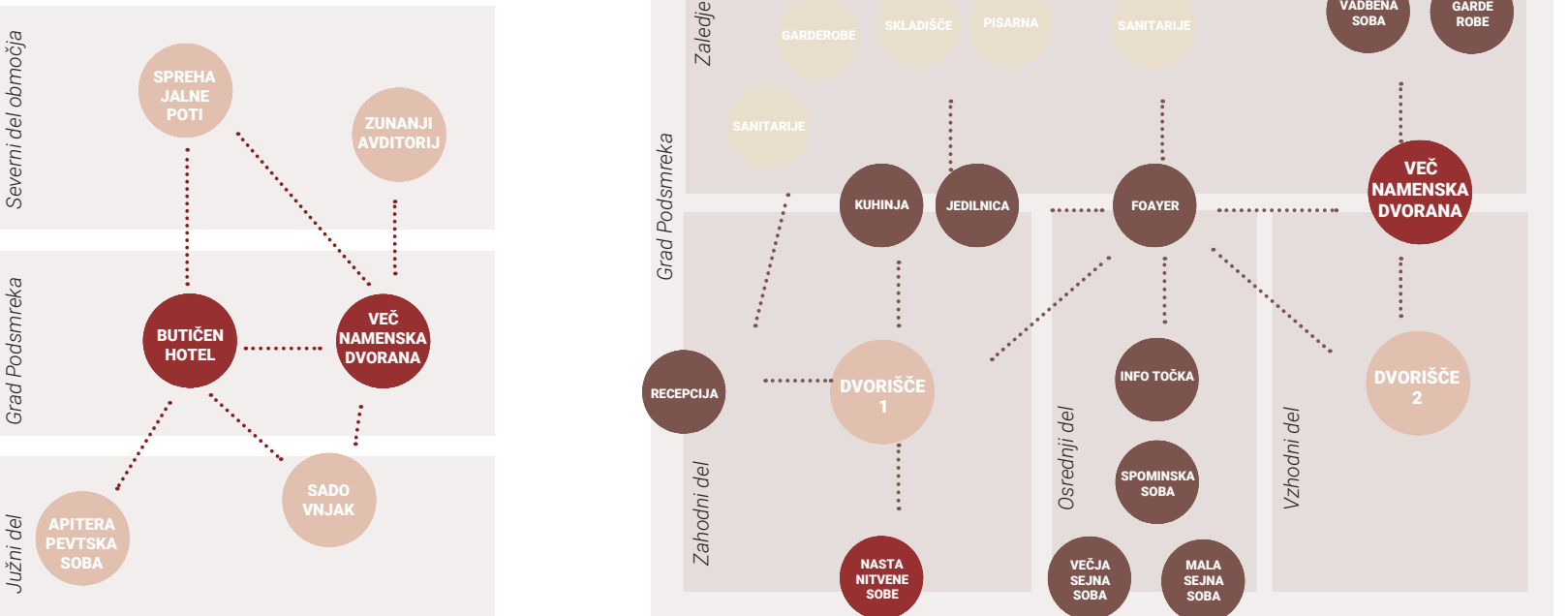
★★ Novo besedišče opredelim kot pozitivno, in sicer z revitalizacijo obudim območje in tako na dolenjsko-belokranjskem področju ostane - en grad več.

Avtorjeva uvodna beseda

Večina ljudi ne pozna zgodovine območja gradu Podsmreka, ki se skriva za zelenim rastjem. Iz njega izhaja odkritje kranjske čebelarje, katera je danes svetovno znana in nujno potrebna opravevalka. Grad Podsmreka pri Višnji Gori je že vrsto let zapuščen in nevdrževan. Od otroštva, ko sem začela z zavedanjem opazovati svet okoli sebe, sem zaznala tudi obravnavani grad, ki je bil vedno opredeljen kot zapuščen območje, ki ga nihče nima interesa celovito obnoviti.

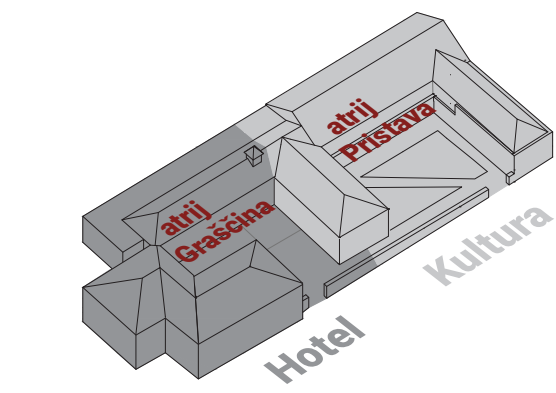

Idejna skica

Programska zasnova prostorske celote

Programska zasnova gradu

»Sem ne prihaja veliko obiskovalcev, samo čebelarji, pa še ti le občasno. Avtobus parkirajo v dolini in pridejo peš. Grad propada in ljudje nimajo kaj videti,« pove Ulčar, v nadaljevanju pa omeni, da je bližnji kamnolom objektu povzročil veliko škode. »Ko minirajo, se vse trese, zgradba se tudi zaradi kamnoloma podira,« je kritičen.

avtorica Sara Sinjur | UL FA | EMŠ Arhitektura | Ljubljana | Magistrsko delo | 2023| mentor Mitja Zorc

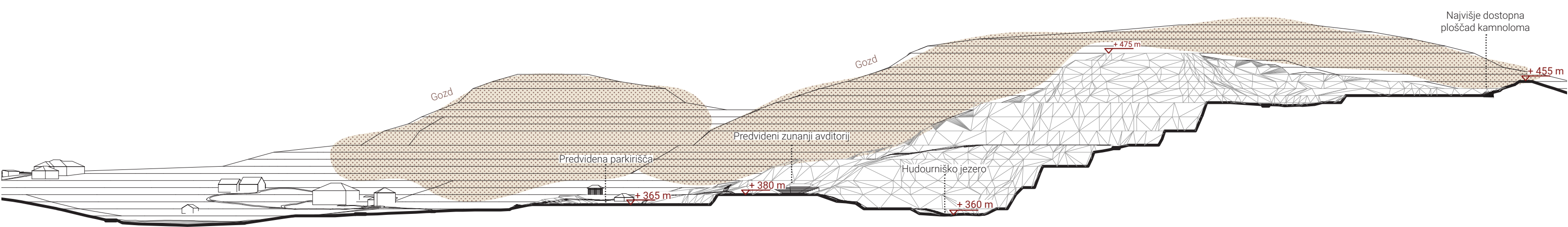
Izvleček

Grad Podsmreka pri Višnji Gori je danes degradirano in zapuščeno območje, ki ga na južni strani oblega avtocesta Ljubljana-Novno mesto ter na severni več sto metrski kamnolom. Leži v dolenjskem podolju številnih opučenih gradov in dvorcev. Iz njega izhaja pomembna dediščina, odkritje kranjske čebelarje. Obstoječi stavbni gabariti so razgibani in zgodovinsko bogati. Kljub obravnavi gradu ne smemo zanemariti bližnjega kamnoloma in vplivne okolice. Tako je potrebno revitalizacijo območja obravnavati celostno. Kamnolom se opredeli kot zaključen, saj je njegova izkoriščenost kamnin dosegla meje ter negativno vpliva na konstrukcijo gradu. Glavni povezovalni atribut je program, ki se iz gradu razvija v široko okolico. Lokacija je na osamljeni točki, kjer je trenutno omejen tudi dostop. Obstoječi tloris gradu, z dvema notranjima dvoriščema, nakazuje na možnost dveh programov, ki se med seboj lahko dopolnjujeta in

nudita intimno ter družabno izkustvo zgodovine. V najstarejše tkivo se umesti butični hotel, okrog drugega dvorišča se umestijo kulturni prostori z veliko dvorano. Na zametkih temeljev čebelnjakov se pojavi apiterapevtski čebelnjak, ob njem pa se zasadi sadovnjak. V kamnolomu se razvije zelena oaza, ki se bo v veliki večini vzpostavila sama, v njej se nahaja zunanje odprto gledališče. Dostopnost se rešuje z razširjenjo obstoječe ceste ter novimi parkirnimi površinami v kamnolomu. Arhitekturna ideja je ohraniti večino grajskega tkiva ter se z novimi volumni prilagajati ohranjeni konstrukciji ter funkcionalnim potrebam programa. Tako se vzpostavi večji volumen v zaledju, ter manjši v obstoječem tkivu. Območje spodbuja druženje in povezovanje skupnosti, s tem pa dolenjsko podolje pridobi - en grad več.

Situacija M 1:1500

Vzdolžni prerez skozi kamnolom M 1:2500

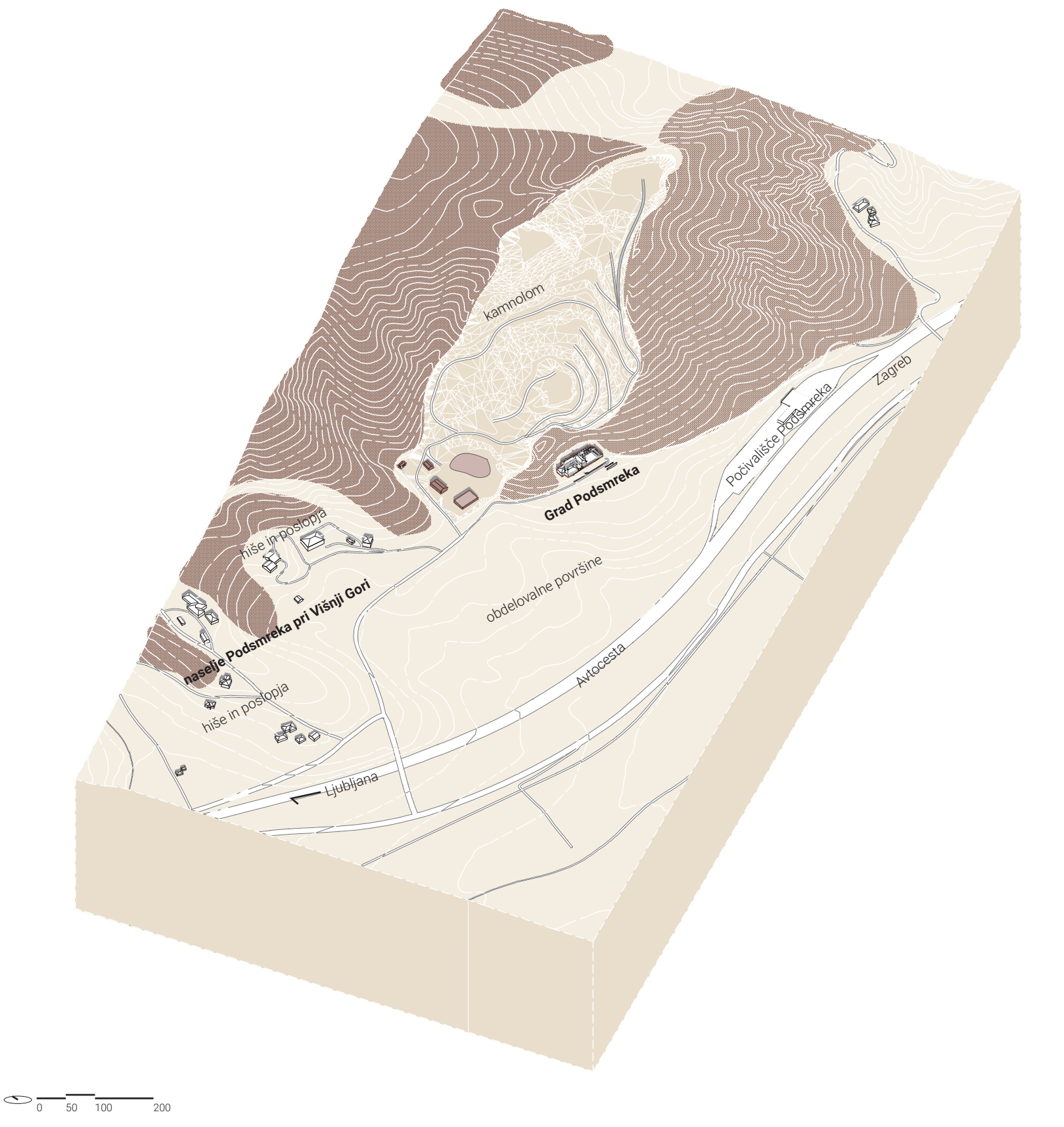
Ptičji perspektivni pogled na lokacijo

Razglednica iz leta 1960–1969

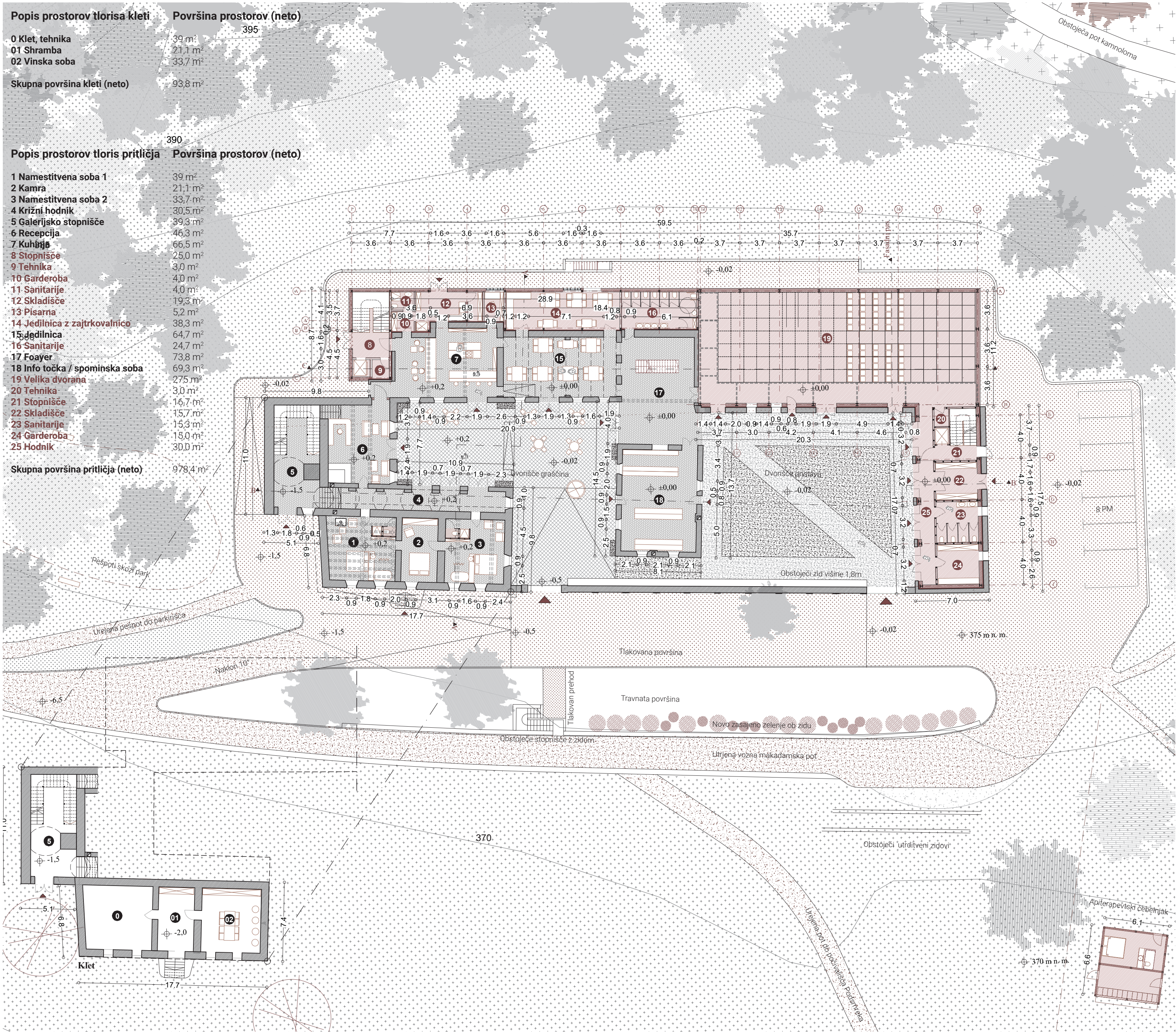
Pogled iz jugozahodne strani na grad

Shematski prikaz obstoječega stanja

Vzdolžni prerez skozi dvorišča B-B; M 1:250

Situacija pritličja in kleti M 1:250

Obstoječi pogled v atrij graščine spomladi 2023

Obstoječi pogled v atrij pristave jeseni 2022

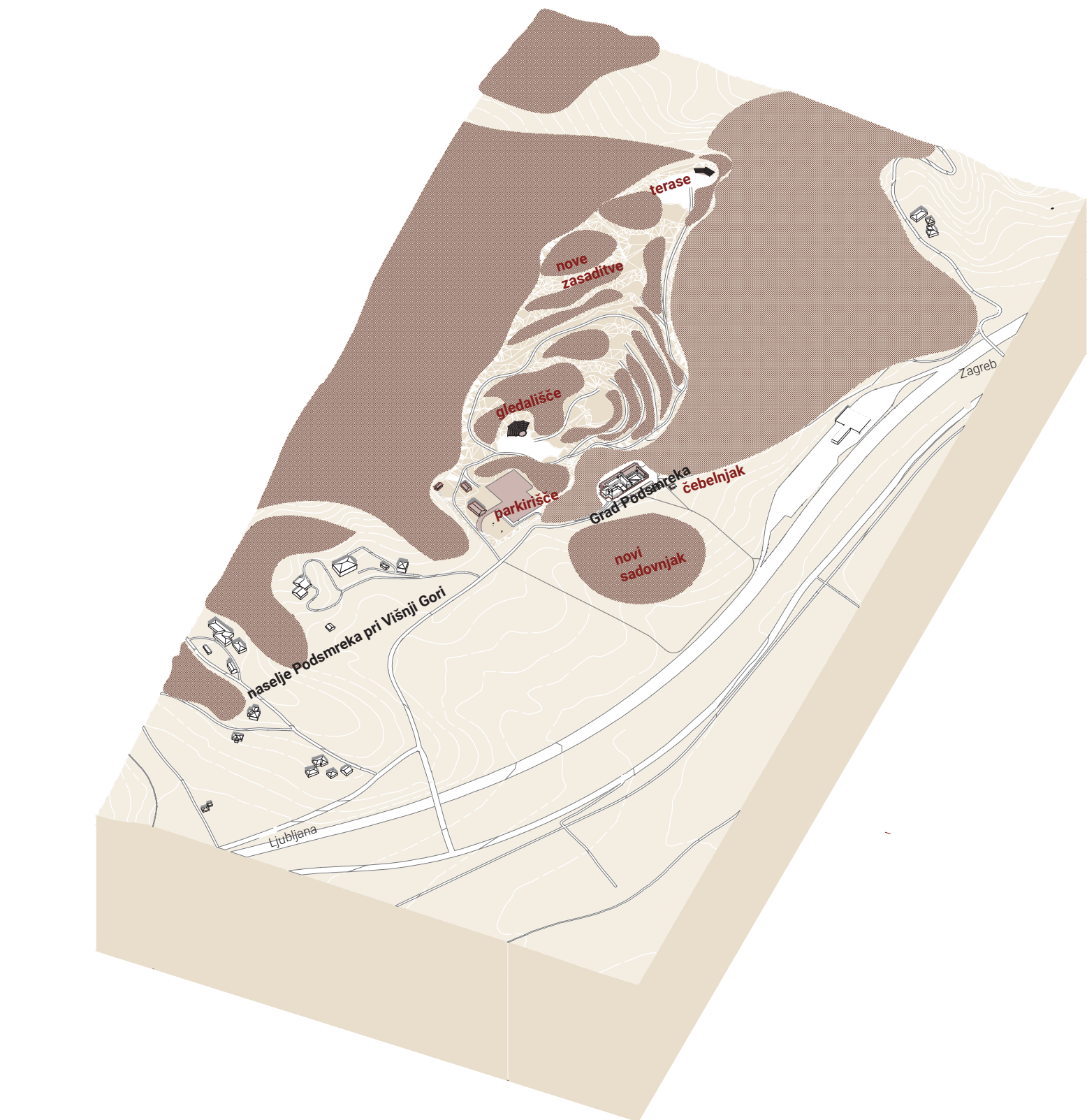
Pogled v atrij pristave

Nova večnamenska dvorana

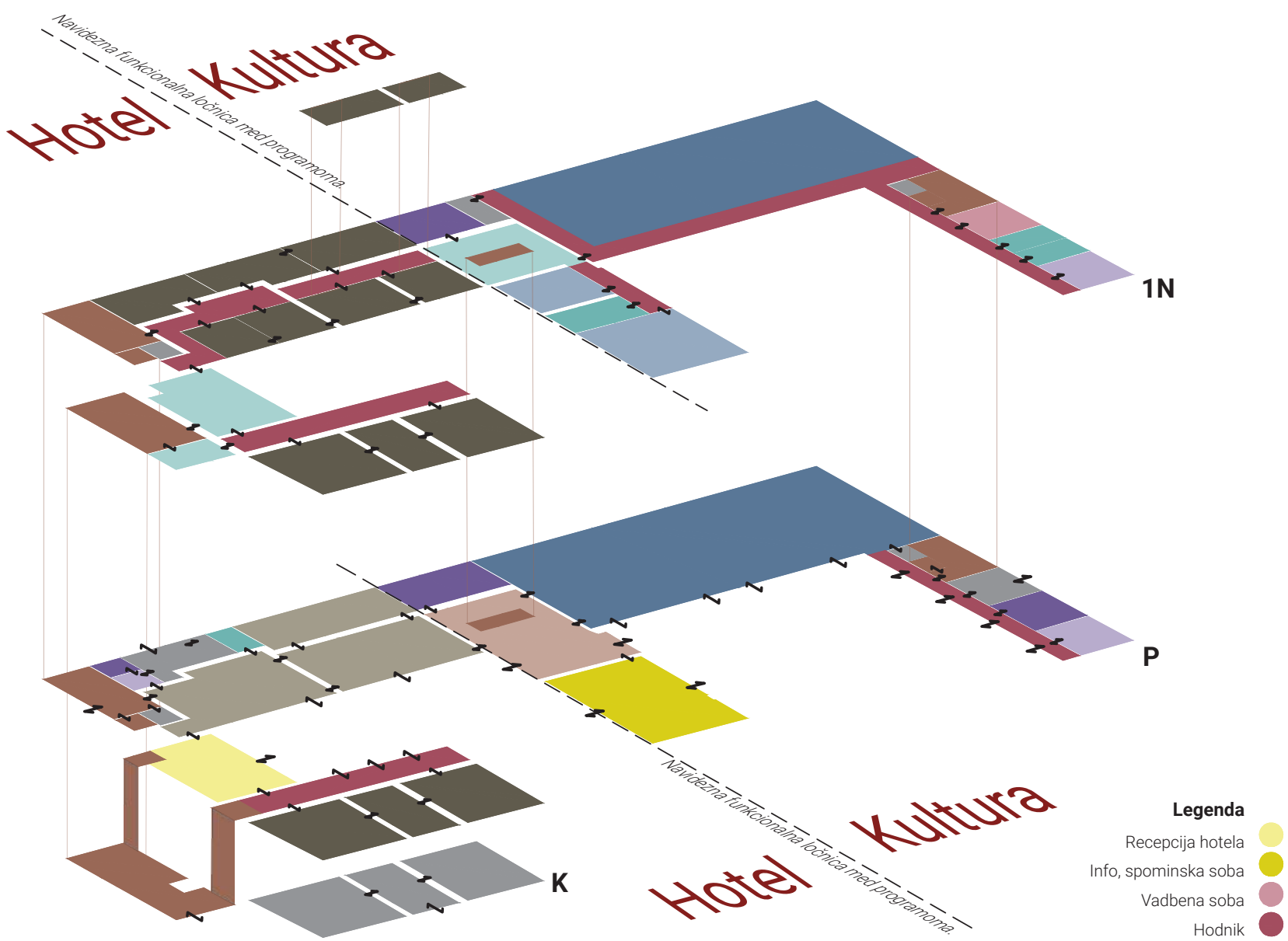
Namestivna soba v graščini

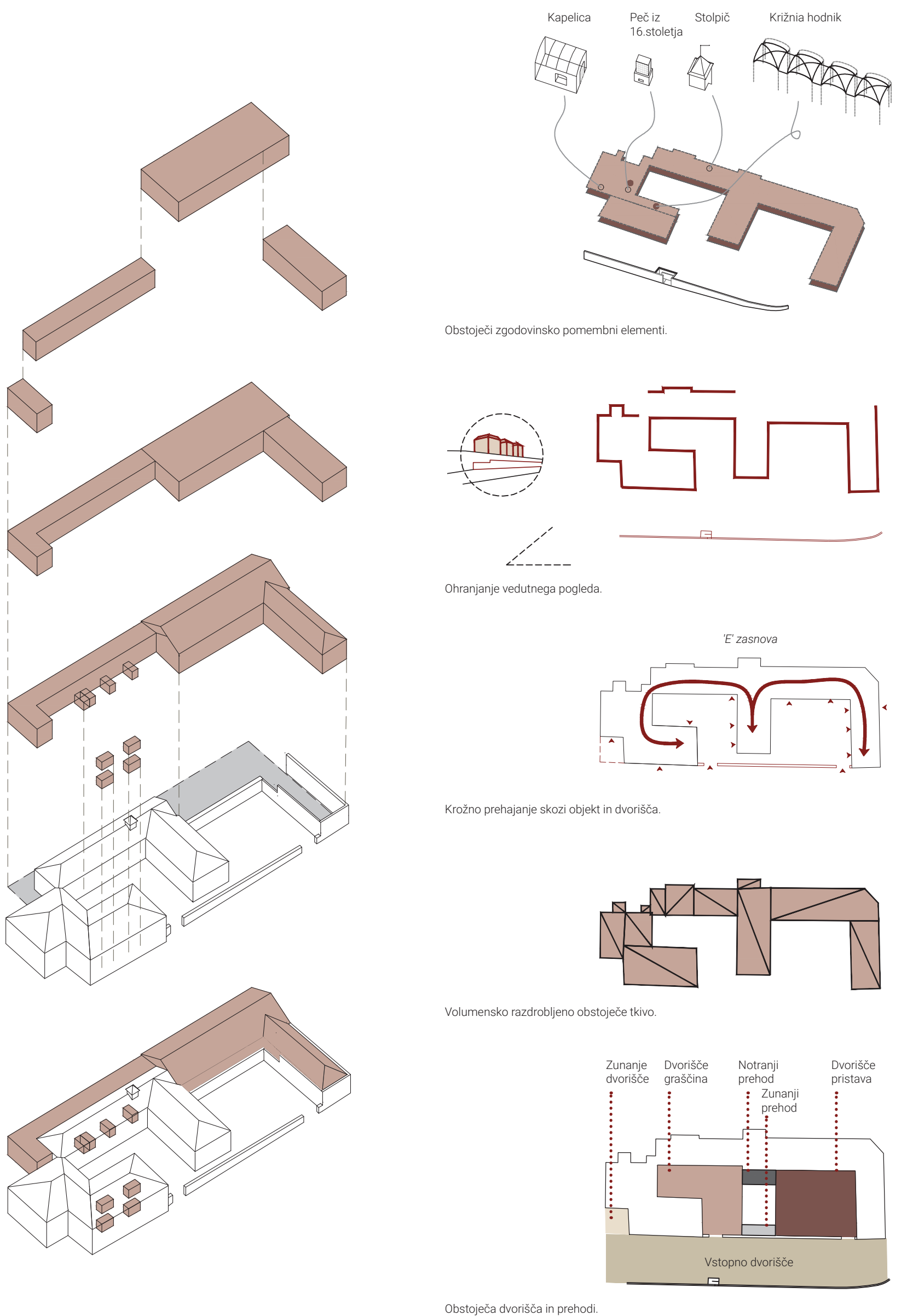
Shematski prikaz novega stanja

Pogled v atrij pristave

Funkcionalna zasnova gradu

Volumenska zasnova gradu

Scheme sinteze valorizacije